

Cizinci v Česku se zaměřením na migranty z Ukrajiny

V předložené bakalářské práci autorka analyzuje vývoj počtu a struktury cizinců v Česku v letech 2004-2017 a snaží se postihnout vývoj jejich demografického chování na základě dat zveřejňovaných statistickými institucemi a úřady zabývajícími se migranty. Zabývá se vývojem počtu a složení cizinců dle státního občanství, hledá souvislosti rozmístění cizinců na území Česka s ekonomickými příležitostmi, hodnotí je z hlediska historického či sociálního. Hlouběji se zaměřila na migraci z Ukrajiny, a oceňuji, že dokonce osobně navštívila oblast Zakarpatské Ukrajiny, aby získala lepší představu o hlavních důvodech migrace a celkové situaci, že aktivně získávala poznatky a kontakty prostřednictvím Regionálního ukrajinského spolku ve východních Čechách. Prostudovala také značné množství odborné literatury demografické, sociálně ekonomické, ale též historické provenience, seznámila se s úředními materiály vydávanými státními i nevládními institucemi týkajícími se migrace a cizinců na našem území, zorientovala se v legislativních předpisech a příslušné terminologii. Nevyhýbala se ani textům naučně populárního charakteru, jež hodnotí či využívá kriticky a věcně. Vzorem jí byly i závěrečné studentské práce zaměřené na téma zahraniční migrace a cizince obecně. Prostudovaná literatura je přehledně zpracována a s přehledem zhodnocena v samostatné 3. kapitole nazvané Rešerše literatury, a tyto publikace jsou uvedeny v seznamu literatury a pramenů a v textu řádně citovány.

Práce o celkovém rozsahu 68 stran se člení do 8 kapitol včetně úvodu a závěru a je dobře logicky strukturována. V úvodu je stručně nastíněn obsah jednotlivých kapitol. Další kapitola přehledně podává cíle práce, výzkumné otázky a hypotézy, na něž jsou hledány odpovědi v analytické sedmé kapitole. Té předcházejí kapitoly všeobecně informativní - kapitola týkající se terminologie a legislativy a kapitola týkající se zdrojů dat. Poněkud rušivě působí mezi ně zařazená kapitola zabývající se historickými důvody ukrajinské migrace na našem území, která zasahuje až příliš podrobně hluboko v minulosti, je zbytečně rozsáhlá a vybočuje z tématu práce. Naopak kapitola teoretických východisek vysvětlující použité složitější analytické metody by mohla být zpracována srozumitelněji a podrobněji, postrádám zde také např. zmínku o základních demografických ukazatelích (míry, indexy, strukturální ukazatele), které chybí potom i ve vlastní analytické části práce, kde by vzhledem k druhé výzkumné otázce měly být zpracovány (hodnocení vývoje četnosti demografických událostí by nemělo být provedeno jen v absolutních počtech, ale i ve vztahu k počtu cizinců pomocí relativních ukazatelů, byť by to byly třeba jen hrubé míry).

Práce trpí celou řadou nedostatků formálního charakteru. Čtené jsou překlepy (např. „vyplívající“, a špatně formulovaná tvrzení – s. 19, odst. Modrá karta; na téže straně v odst. Trvalý pobyt tvrzení, že „... v roce 2017..tento počet vyjadřuje trend poklesu podaných žádostí za poslední tři roky...“ nedává smysl). Gramatické chyby způsobují na některých místech špatnou srozumitelnost textu – uvádím např.: plurál rodu středního (např- s. 31), gramatické vazby (s. 31..“ pracuje ...s šesti proměnných“ ?); poslední 2 odstavce na s. 40 jsou kvůli chybám ve větných vazbách těžko srozumitelné. Na s. 57 je trochu nešťastně formulováno, že „... žádná skupina cizinců po provedení analýz neměla zastoupení zároveň ve všech třech velkých českých městech“.

Prosím o vysvětlení rozdílu mezi pojmy „integrace“ a „asimilace“ – zdá se, že autorce spíše splývají. V kap. 5.1.4. je nepřesné tvrzení, že List o prohlídce zemřelého je prvotním dokladem pro vyplnění Hlášení o úmrtí teprve od r. 2013 – tak tomu bylo mnohem dříve. Nepřesný je nadpis obr. 6 - podle textu jde o stav v roce 2017, nikoliv za období 2004-17. Text na s. 43 k obr. 9 na s. 44 (strom života) je zavádějící - není pravda, že „součet podílů každé věkové skupiny obou pohlaví v dané populaci je roven 100 %“, ale jde o součet všech věkových skupin). Grafy k výsledkům prostorové analýzy (č. 12 až 16) jsou nepříliš vhodně situovány vždy na druhé straně než je vysvětlující text.

Předložená bakalářská práce Daniely Noskové má charakter demograficko - geografický, výzkumné otázky a podstatná část zpracování jsou zaměřeny na prostorovou analýzu rozmístění cizinců. Velmi okleštěnou analýzu demografického chování a demografických charakteristik lze proto pochopit. Práce je také však zároveň ukázkou toho, jak nedokonalá může být demografická analýza, pokud se nemůže opřít o podrobnější datovou základnu, o dostatečně velké soubory a přiměřeně dlouhé časové řady jednotně definovaných charakteristik. Téma je však nesporně zajímavé a velmi aktuální vzhledem k rostoucím počtům cizinců u nás žijících a tím i k narůstání problémů s jejich integrací do různých sfér života a zároveň vzhledem k požadavkům na vytváření „multikulturní“ moderní společnosti. Práci proto přes řadu nedostatků, jež jsou ovšem převážně formálního charakteru, doporučuji k obhajobě, protože dle mého názoru splňuje nároky kladené na bakalářské práce. Její hodnocení doporučuji přizpůsobit samotnému průběhu obhajoby.